

دانشکده دندان پزشکی
قالب نگارش طرح درس ترمی
نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۲

عنوان درس : تشریح سر و گردن ۲
تعداد واحد:(یا سهم استاد از واحد) **(۲ واحد تئوری - ۱ واحد عملی)**
ساعت پاسخگویی به سوالات فراغیت: روزهای شنبه ساعت ۱۴-۱۲
زمان ارائه درس: (روز یک شنبه، ساعت ۸-۱۰ تئوری ، نیمسال تحصیلی اول (۱۴۰۲-۱۴۰۳))
مدرس: دکتر فوزیه خانی
درس و پیش نیاز: علوم تشریح قلب ۱
تعداد دانشجویان : ۱۵ نفر

هدف کلی درس :

آشنایی دانشجویان با آنatomی سر و گردن

اهداف کلی جلسات : (جهت هر جلسه یک هدف)

۱- مقدمه و آشنایی با استخوانهای فرونتال ، پاریتال و اکسی پیتا

۲- آشنایی با استخوانهای اتموئید و اسفنوئید

۳- آشنایی با استخوان تمپورال

۴- آشنایی با استخوانهای صورت

۵- آشنایی با مثلث ها و نیام های گردن ، وریدهای سطحی گردن ، اعصاب سطحی شبکه گردنی ، عضلات پلاتیسما و استرنوکلیدوماستوئید

۶- آشنایی با محتویات مثلث قدامی گردن، غدد تیروئید و پاراتیروئید، غلاف کاروتید و محتویات آن، شاخه های شریان کاروتید خارجی و ورید جوگولار داخلی

۷- آشنایی با عصب واگ ، اعصاب سمباتیک و پاراسمباتیک، ناحیه فوق لامی ، غدد براقی زیر فکی و زیر زبانی

۸- آشنایی با محتویات مثلث خلفی گردن ، عصب زیر زبانی ، عصب زوج یازدهم ، شبکه گردنی ، شریان و ورید ساب کلاوین ، عضلات اسکالن و عضلات جلو مهره ای

۹- آشنایی با آنatomی حنجره و نای

۱۰- آشنایی با ناحیه صورت (عضلات ، عروق و اعصاب و غده پاروتید) ، پوشش کاسه سر (SCALP)

۱۱- آشنایی با محتویات ناحیه اینفرا تمپورال (عضلات عمقی صورت ، مفصل گیجگاهی فکی ، شریان ماگزیلاری)

۱۲- آشنایی با محتویات ناحیه اینفرا تمپورال (شبکه وریدی تریگوئید ، اعصاب ماگزیلاری و مندیبولا ، گانگلیون های پتریگوپالاتین و اوتیک)

۱۳- آشنایی با آنatomی حفره دهان و کام

۱۴- آشنایی با آنatomی حفره بینی و حلقت

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

جلسه اول

هدف کلی: مقدمه و آشنایی با استخوانهای فرونتال ، پاریتال و اکسی پیتال
اهداف ویژه:

- ۱- تقسیم بندی استخوانهای جمجمه را بیان نماید.
- ۲- اسامی استخوان های جمجمه را بیان نماید
- ۳- بخش های اصلی استخوان فرونتال را نام ببرد.
- ۴- فونتال های جمجمه را توضیح دهد.
- ۵- زمان بسته شدن فونتال ها را ذکر نماید.
- ۶- جزئیات بخش عمودی استخوان فرونتال را بیان نماید.
- ۷- سینوس های جمجمه را توضیح دهد.
- ۸- محل تشکیل و دفع مایع مغزی نخاعی را بیان نماید.
- ۹- سطوح و کناره های استخوان پاریتال را توضیح دهد.
- ۱۰- وریدهای امیساری مغز را توضیح دهد.
- ۱۱- محل اتصال عضله تمپورالیس و فاسیای آنرا ذکر نماید.
- ۱۲- بخش های اصلی استخوان اکسی پیتال را نام ببرد.
- ۱۳- خطوط پس سری اکسی پیتال را نام ببرد.
- ۱۴- سوراخ هاپوگلوسال را توضیح دهد.
- ۱۵- عضله اکسیپیتوفرونتالیس را توضیح دهد.

جلسه دوم

هدف کلی: آشنایی با استخوانهای اتموئید و اسفنوئید
اهداف ویژه:

- در پایان دانشجو قادر باشد
- ۱- قسمت های اصلی استخوان اتموئید را نام ببرد.
  - ۲- محل قرارگیری عصب بویابی را مشخص نماید.
  - ۳- سلولهای هوایی اتموئید را توضیح دهد.
  - ۴- بخش های مختلف سپتوم بینی را مشخص نماید.
  - ۵- کونکاهای بینی را توضیح دهد.

- ۶- مئاتوس را تعریف نماید.
- ۷- موقعیت قرارگیری استخوان اتموئید در دیواره داخلی اوریت را توضیح دهد.
- ۸- دلیل نامگذاری استخوان اسفنوئید را بیان نماید.
- ۹- قسمت های اصلی استخوان اسفنوئید را ذکر کند.
- ۱۰- سطوح بال بزرگ اسفنوئید را بیان کند.
- ۱۱- عناصر عبوری از کانال اپتیک و شکاف کاسه چشمی فوقانی را نام ببرد.
- ۱۲- سوراخ های موجود بر روی بال بزرگ اسفنوئید را نام بده و عناصر عبوری هر یک را ذکر کند.
- ۱۳- شاخه های عصب تریزمینال را ذکر کند.
- ۱۴- زین ترکی و محل قرارگیری غده هیپوفیز را بیان نماید.
- ۱۵- زوائد تریگوئید را توضیح دهد.
- ۱۶- سینوس اسفنوئید و محل تخلیه آنرا بیان نماید.
- ۱۷- دیواره های تشکیل دهنده حفره تریگوئید را توضیح دهد.
- ۱۸- راه های ارتباطی به حفره تریگوپالاتین را بیان نماید.

جلسه سوم

- هدف کلی:** آشنایی با استخوان تمپورال
- اهداف ویژه:**
- در پایان دانشجو قادر باشد
  - ۱- معنی تمپورال را بگوید.
  - ۲- چهار قسمت اصلی تمپورال را نام ببرد.
  - ۳- موقعیت عضله ی تمپورالیس را در حفره ی تمپورال بیان نماید.
  - ۴- عناصر مربوط به زائده ی ماستوئید را بیان نماید.
  - ۵- محل اتصالات عضله ی دیگاستریک را توضیح دهد.
  - ۶- مسیر ورید امیساری ماستوئید را بیان نماید.
  - ۷- زوائد مربوط به زائده ی زیگوماتیک را نام ببرد.
  - ۸- ۳- مندیبولا فوسا و جایگاه مفصل تمپورومندیبولا را بیان نماید.
  - ۹- درز گلازر (پتروتیمپانیک) و عناصر عبوری از آنرا بیان نماید.
  - ۱۰- سطوح و کناره های مختلف پتروز را نام ببرد.
  - ۱۱- عناصر سطح قدامی پتروز را نام ببرد.

جلسه چهارم

- هدف کلی:** آشنایی با استخوانهای صورت
- اهداف ویژه:**

در پایان دانشجو قادر باشد

۱- تقسیم بندی و اسمی استخوان های صورت را بشناسد.

۲- بخش های مختلف استخوان ماگزیلا را بشناسد.

۳- استخوان های تشکیل دهنده دیواره های حفره ای اینفراتمپورال و تریگوپالاتین را نام ببرد.

۴- سینوس مگزیلری را توضیح دهد.

۵- بخش های مختلف استخوان مندیبل را توضیح دهد.

۶- مسیر شاخه های اعصاب مندیبولا و مگزیلری را بر روی استخوان نشان دهد.

۷- بخش های مختلف استخوان پالاتین را بلد باشد.

۸- استخوان های تشکیل دهنده دیواره های حفره بینی را نام ببرد.

۹- استخوان های تشکیل دهنده دیواره های حفره چشم را بشناسد.

جلسه پنجم

هدف کلی: آشنایی با مثلث ها و نیام های گردن، وریدهای سطحی گردن، اعصاب سطحی شبکه گردنی، عضلات پلاتیسما و استرنوکلایدومستوئید

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد

۱- آشنایی با محدوده ای مثلث های گردن

۲- آشنایی با تقسیم بندی فاسیها و نیام های گردن

۳- آشنایی باوریدهای سطحی گردن

۴- آشنایی با اعصاب سطحی شبکه گردنی

۵- آشنایی با عضلات پلاتیسما و استرنوکلایدومستوئید و عصب دهی و عملکرد آنها

۶- آشنایی عناصر فوق را بر روی مولاز و کاداور

جلسه ششم

هدف کلی: آشنایی با محتویات مثلث قدامی گردن، غدد تایروئید و پاراتایروئید، غلاف کاروتید و محتویات آن، شاخه های شریان کاروتید خارجی و ورید جاگیولر داخلی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد

۱- آشنایی با محتویات مثلث قدامی گردن

۲- آشنایی با مشخصات آناتومیکی غدد تایروئید و پاراتایروئید

۳- آشنایی با غلاف کاروتید و محتویات آن

۴- آشنایی با شاخه های شریان کاروتید خارجی

۵- آشنایی با ورید جاگیولر داخلی

۶- آشنایی ساختارهای آناتومیکی فوق بر روی مولاز و کاداور

جلسه هفتم

هدف کلی: آشنایی با عصب واگ، اعصاب سمپاتیک و پاراسمپاتیک، ناحیه سوپراهایوئید، غدد براقی زیر فکی و زیر زبانی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد

۱- آشنایی با شاخه های عصب واگ

۲- آشنایی با سیستم سمپاتیک و پاراسمپاتیک

۳- آشنایی با عناصر ناحیه سوپراهایوئید

۴- آشنایی با محدوده آناتومیکی و ساختار غدد براقی زیر فکی و زیر زبانی

۵- آشنایی با ساختارهای آناتومیکی فوق بر روی مولاژ و کاداور

جلسه هشتم

هدف کلی: آشنایی با محتویات مثلث خلفی گردن، عصب زیر زبانی، عصب زوج یازدهم، شبکه گردنبندی، شریان و ورید ساب کلاوین، عضلات اسکالن و عضلات جلو مهره ای

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد

۱- آشنایی با عناصر و محتویات مثلث خلفی گردن

۲- آشنایی با موقعیت عصب زیر زبانی

۳- آشنایی با شاخه های عصب زوج یازدهم

۴- آشنایی با شبکه گردنبندی و شاخه های آن

۵- آشنایی با شریان و ورید ساب کلاوین و شاخه های آن

۶- آشنایی با اتصالات عضلات اسکالن و عضلات جلو مهره ای و عملکرد آنها

۷- آشنایی با ساختارهای آناتومیکی فوق بر روی مولاژ و کاداور

جلسه نهم

هدف کلی: آشنایی با حنجره و نای

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد

۱- آشنایی با ساختار آناتومیکی قسمتهای مختلف حنجره و نای

۲- آشنایی با عروق و اعصاب حنجره و نای و شاخه های آن

۳- آشنایی با ساختارهای آناتومیکی حنجره و نای بر روی مولاژ و کاداور

جلسه دهم

هدف کلی: آشنایی با ناحیه صورت (عضلات، عروق و اعصاب و غده پاروتید)، پوشش کاسه سر (SCALP)

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد

۱- آشنایی با عضلات و عروق و اعصاب ناحیه صورت

۲- آشنایی با شاخه های شریان و عصب صورتی

۳- آشنایی با ساختار آناتومیکی غده پاروتید و مجاورات آن

۴- آشنایی با لایه های پوشش کاسه سر (SCALP)

۵- آشنایی با عضلات و اعصاب ناحیه اسکالپ

۶- آشنایی با ساختارهای آناتومیکی ناحیه صورت و اسکالپ بر روی مولاژ و کاداور

جلسه یازدهم

هدف کلی: آشنایی با محتویات ناحیه اینفرا تمپورال (عضلات عمقی صورت، مفصل گیجگاهی فکی، شریان مگزیلری)

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد

۱- آشنایی با محتویات ناحیه اینفرا تمپورال

۲- آشنایی با اتصالات، عمل و عصب عضلات جوندہ

۳- آشنایی با شاخه های شریان مگزیلری

۴- آشنایی با بخشهاي مختلف مفصل گیجگاهی

۵- آشنایی با ساختارهای عضلات عمقی صورت، مفصل گیجگاهی فکی، شریان مگزیلری بر روی مولاژ و کاداور

جلسه دوازدهم

هدف کلی: آشنایی با محتویات ناحیه اینفرا تمپورال (شبکه وریدی تریگوئید ، اعصاب ماگزیلاری و مندیبولار ، گانگلیون های

پتریگوپالاتین و اوتيک)

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد

آشنایی با محتویات ناحیه اینفرا تمپورال

۲- آشنایی با شبکه وریدی پتریگوئید

۳- آشنایی با شاخه های عصب ماگزیلاری

۴- آشنایی با شاخه های عصب مندیبولار

۵- آشنایی با گانگلیون پتریگوپالاتین

۶- آشنایی با گانگلیون اوتيک

۷- آشنایی با ساختارهای آناتومیکی شبکه وریدی پتریگوئید ، اعصاب ماگزیلاری و مندیبولار ، گانگلیون های پتریگوپالاتین و اوتيک بر

روی مولاژ و کاداور

جلسه سیزدهم

هدف کلی: آشنایی با آناتومی حفره دهان و کام

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد

۱- آشنایی با ساختارهای آناتومیکی حفره دهان

۲- آشنایی با عروق و اعصاب ناحیه دهان

۳- آشنایی با عضلات ناحیه کام

۴- آشنایی با عروق و اعصاب ناحیه کام

۵- آشنایی با ساختارهای آناتومیکی و عروق و اعصاب حفره دهان و کام بر روی مولاز و کاداور

جلسه چهاردهم

هدف کلی: آشنایی با آناتومی حفره بینی و حلق

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو قادر باشد

۱- آشنایی با ساختارهای آناتومیکی حفره بینی

۲- آشنایی با عروق و اعصاب حفره بینی

۳- آشنایی با عضلات ناحیه حلق

۴- آشنایی با عروق و اعصاب ناحیه حلق

۵- آشنایی با ساختارهای آناتومیکی و عروق و اعصاب حفره بینی و حلق بر روی مولاز و کاداور

در پایان دانشجو قادر باشد

۱-۱- قسمتهای مختلف استخوانهای فرونتال، پریتال و اکسی پیتال را شرح دهد و بتواند بر روی جمجمه آنها را نشان داده و نامگذاری کند.

۲-۱- قسمتهای مختلف استخوانهای اتموئید، اسفنوئید را شرح دهد و بتواند بر روی جمجمه آنها را نشان داده و نامگذاری کند.

۳-۱- قسمتهای مختلف استخوانهای اتموئید، اسفنوئید را شرح دهد و بتواند بر روی جمجمه آنها را نشان داده و نامگذاری کند.

۴-۱- قسمتهای مختلف استخوانهای صورت را شرح دهد و بتواند بر روی جمجمه آنها را نشان داده و نامگذاری کند.

۵-۱- محدوده‌ی مثلث های گردن را شرح دهد. تقسیم بندی فاسیاها و نیام های گردن را توضیح دهد. وریدهای سطحی گردن، اعصاب سطحی شبکه گردنه، عضلات پلاتیسما و استرنوکلایدومستوئید را شرح دهد و

در نهایت بتواند همه‌ی موارد فوق را بر روی مولاز و کاداور شناسیابی کند.

۱-۶- محتویات مثلث قدامی گردن را توضیح دهد، مشخصات آناتومیکی غدد تایروئید و پاراتایروئید را بیان کند، غلاف کاروتید و محتویات آن را بیان کند، شاخه‌های شریان کاروتید خارجی و ورید جاگیولر داخلی را نام برد و تمام ساختارهای آناتومیکی را بر روی مولاز و کاداور نشان داده و نامگذاری کند.

۱-۷- شاخه‌های عصب واگ را بشناسد. اعصاب سمپاتیک و پاراسمپاتیک را توضیح دهد. عناصر ناحیه سوپراهایوئید را بیان کند. محدوده آناتومیکی و ساختار غدد بزاوی زیر فکی و زیر زبانی را توضیح دهد. تمام ساختارهای آناتومیکی فوق را بر روی مولاز و کاداور نشان داده و نامگذاری کند.

۱-۸- عناصر و محتویات مثلث خلفی گردن را شرح دهد. موقعیت عصب زیر زبانی را بلد باشد. شاخه‌های عصب زوج یازدهم، شبکه گردنه، شریان و ورید ساب کلاوین را بیان کند. اتصالات عضلات اسکالان و عضلات جلو مهره‌ای و عملکرد آنها را شرح دهد. تمام ساختارهای آناتومیکی فوق را بر روی مولاز و کاداور نشان داده و نامگذاری کند.

۱-۹- ساختار آناتومیکی قسمتهای مختلف حنجره و نای را بشناسد. عروق و اعصاب حنجره و نای را توضیح دهد. تمام ساختارهای آناتومیکی حنجره و نای را بر روی مولاز و کاداور نشان داده و نامگذاری کند.

۱-۱۰- عضلات و عروق و اعصاب ناحیه صورت را شرح دهد. شاخه‌های شریان و عصب صورتی با بشناسد. ساختار آناتومیکی غده پاروتید و مجاورات آن را بیان کند. لایه‌های پوشش کاسه سر (SCALP) را توضیح دهد و عضلات و اعصاب این ناحیه را بشناسد. تمام ساختارهای آناتومیکی ناحیه صورت و اسکالپ را بر روی مولاز و کاداور نشان داده و نامگذاری کند.

۱-۱۱- محتویات ناحیه اینفراتمپورال را بشناسد و ساختار آناتومیکی هر یک از اعضای آنرا توضیح دهد. اتصالات، عمل و عصب عضلات جونده را بیان کند. شاخه‌های شریان مگزیلری را توضیح دهد. شاخه‌های اعصاب مگزیلری و مندیبولار را شرح دهد. تمام ساختارهای آناتومیکی ناحیه اینفراتمپورال را بر روی مولاز و کاداور نشان داده و نامگذاری کند.

۱-۱۲- ساختار آناتومیکی حفره دهان و حفره بینی و هر یک از قسمت‌های آن را توضیح دهد. عضلات و عروق و اعصاب ناحیه کام و حلق را بیان کند. عروق و اعصاب هر یک از نواحی فوق را توضیح دهد. تمام ساختارهای آناتومیکی حفره دهان، حفره بینی، کام و حلق را بر روی مولاز و کاداور نشان داده و نامگذاری کند.

منابع:

۱- استخوان شناسی دکتر بهرام الهی

۲- آناتومی سر و گردن گری برای دانشجویان

روش تدریس: تدریس به شیوه ارائه پاورپوینت، جزو و آموزش عملی بر روی استخوان، مولاز و کاداور

وسایل آموزشی: وايت برد، ويدئو پروژکتور، مولاز و استخوان

سنجهش و ارزشیابی

آزمون	روش	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	تاریخ	ساعت
کوئیز	تشريحی کوتاه چند گزینه‌ای	۲ نمره	هر جلسه	//////////

	۱۳:۳۰-۱۲:۳۰	۱۴۰۲/۹/۱۲	۶ نمره	چند گزینه ای	آزمون میان ترم
	طبق برنامه امتحانات پایان ترم دانشکده	۱۰ نمره	چند گزینه ای	آزمون پایان ترم	
		۲ نمره	کنترل حضور و غیاب و پرسش و پاسخ	حضور فعال در کلاس	

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

از دانشجویان عزیز انتظار می رود که با توجه به اهمیت و حساسیت درس و تنوع مطالب و محدودیت زمانی و به منظور بهره برداری هرچه بیشتر به نکات ذیل توجه فرمایند:

- ۱- به منابع معرفی شده مراجعه و مطالب کامل بحث ها را مطالعه نمایند و در صورت وجود هرگونه اشکال در ساعت های مشاوره مطرح نمایند.
- ۲- به حضور منظم و توأم با آمادگی در تمام جلسات اهمیت دهند(غیبت در کلاس در ارزشیابی تأثیر دارد).
- ۳- در بحث های گروهی کلاس شرکت فعال داشته باشند.

نام و امضای مسئول EDO

نام و امضای مدیر گروه:

نام و امضای مدرس: دکتر فوزیه خانی

دانشکده:

تاریخ ارسال:

تاریخ ارسال:

تاریخ تحويل:

تأیید مدیر گروه و امضای

آیا طرح درس برای اولین بار تدوین شده است؟ بله خیر

برنامه تدریس علوم تشریح سرو گردن ۲ دندان پزشکی بین الملل

روز و ساعت جلسه : یکشنبه ها ساعت ۸-۱۰

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
۱	۱۴۰۲/۷/۹	مقدمه، استخوانهای فرونتال، پریتال و اکسی پیتال	دکتر فوزیه خانی
۲	۱۴۰۲/۷/۱۶	استخوانهای اتموئید، اسفنوئید	دکتر فوزیه خانی
۳	۱۴۰۲/۷/۲۳	استخوان تمپورال	دکتر فوزیه خانی
۴	۱۴۰۲/۷/۳۰	استخوانهای صورت	دکتر فوزیه خانی
۵	۱۴۰۲/۸/۷	مثلث ها و نیام های گردن، وریدهای سطحی گردن، اعصاب سطحی شبکه گردنه، عضلات پلاتیسما و استرنوکلایدوستوئید	دکتر فوزیه خانی
۶	۱۴۰۲/۸/۱۴	محتویات مثلث قدامی گردن، غدد تایروئید و پاراتایروئید، غلاف کاروتید و محتویات آن، شاخه های شریان کاروتید خارجی و ورید جاگکیولر داخلی	دکتر فوزیه خانی
۷	۱۴۰۲/۸/۲۱	عصب واگ، اعصاب سمپاتیک و پاراسمپاتیک، ناحیه سوپراهاپوئید، غدد بزاقی زیر فکی و زیر زبانی	دکتر فوزیه خانی
۸	۱۴۰۲/۸/۲۸	محتویات مثلث خلفی گردن، عصب زیر زبانی، عصب زوج بازدهم، شبکه گردنه، شریان و ورید ساب کلاوین، عضلات اسکالن و عضلات جلو مهره ای	دکتر فوزیه خانی
۹	۱۴۰۲/۹/۵	حنجره و نای	دکتر فوزیه خانی
۱۰	۱۴۰۲/۹/۱۲	ناحیه صورت (عضلات ، عروق و اعصاب و غده پاروتید)، پوشش کاسه سر (SCALP)	دکتر فوزیه خانی
۱۱	۱۴۰۲/۹/۱۹	محتویات ناحیه اینفرا تمپورال (عضلات عمقی	دکتر فوزیه خانی

	صورت، مفصل گیجگاهی فکی، شریان مگزیلری)		
دکتر فوزیه خانی	محتویات ناحیه اینفراتمپورال (شبکه وریدی پتریگوئید، اعصاب مگزیلری و مندیبولا، گانگلیون های تریگوپالاتاین و اوئیک)	۱۴۰۲/۹/۲۶ جبرانی	۱۲
دکتر فوزیه خانی	حفره دهان و کام	۱۴۰۲/۱۰/۳	۱۳
دکتر فوزیه خانی	حفره بینی و حلق	۱۴۰۲/۱۰/۱۰	۱۴

منابع :

- ۱ - استخوان شناسی دکتر بهرام الهی
- ۲- آناتومی سر و گردن گری برای دانشجویان

دکتر فوزیه خانی